

Vonnisnummer
Repertoriumnummer 2023 /
Datum van uitspraak 27 juni 2024
Rolnummer A / 23 / 04639

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op vrijgesteld van expeditie- recht volgens art. 280, 9° W.Reg. (1ste expeditie)	op €	op €

M3

☐

Niet aan te bieden aan de
ontvanger

Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen

Vonnis

Veertiende kamer

Aangeboden op
Niet te registreren

BV ELEKTRICITEITSWERKEN A,

van wie de maatschappelijke zetel gevestigd is te X, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer X,

eisende partij, vertegenwoordigd door mr. X, advocaat, ,

TEGEN

Mr. Y, advocaat, met kantoor te X, in haar hoedanigheid van curator over het faillissement van

BV. C BOUW,

van wie de maatschappelijke zetel gevestigd was te X, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer X,

eerste verwerende partij, niet aanwezig of vertegenwoordigd op de zitting,

NV AANNEMINGSBEDRIJF B,

van wie de maatschappelijke zetel gevestigd is te X, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer X,

tweede verwerende partij, vertegenwoordigd door mr. X, advocaat

I. SITUERING VAN HET GESCHIL

Onderaannemer Elektriciteitswerken A spreekt de vennoten van hoofdaannemer THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B aan in betaling van de eindfactuur voor onderaannemingswerken elektriciteit te X. Vennoot C BOUW werd daartoe al bij verstek veroordeeld, waarna haar faillissement werd geopend.

II. PROCEDUREVERLOOP

Elektriciteitswerken A heeft het geding ingeleid bij dagvaarding betekend op 13 oktober 2023. Bij vonnis van 22 november 2023 veroordeelde de rechtbank C BOUW bij verstek tot betaling van een hoofdsom van 40.827,11 euro en een interest daarop aan de rentevoet bepaald in artikel 5 van de Wet van 2 augustus 2002 vanaf de vervaldatum van de factuur. De voorlopige tenuitvoerlegging werd toegestaan. De beslissing over de kosten werd opgeschort.

De zaak werd voor het overige, uitgezonderd de kosten, in beraad genomen op de openbare zitting van 30 mei 2024 nadat de aanwezige raadslieden van de partijen op die zitting werden gehoord.

De rechtbank hield rekening met de neergelegde syntheseconclusies en stukken.

In deze procedure werd de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken nageleefd.

III. EISEN

Met de hoofdeis eist Elektriciteitswerken A de veroordeling van Aannemingsbedrijf B *“hoofdelijk, solidair, in solidum dan wel de ene bij gebreke van de andere, persoonlijk en met het vennootschapsvermogen van de tijdelijke handelsvennootschap Aannemingsbedrijf B – C BOUW”* tot betaling van 40.827,11 euro, te vermeerderen met een verwijlinterest aan de rentevoet bepaald in artikel 5 van de Wet van 2 augustus 2002 vanaf 1 juli 2023 tot aan de dag van de betekening van de dagvaarding en sedertdien met een gerechtelijke interest aan dezelfde rentevoet. Ze eist de veroordeling van Aannemingsbedrijf B *“hoofdelijk, solidair, in solidum dan wel de ene bij gebreke van de andere, persoonlijk en met het vennootschapsvermogen van de tijdelijke handelsvennootschap Aannemingsbedrijf B – C BOUW”* tot de kosten van het geding met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding van 3.750,00 euro.

Aannemingsbedrijf B vraagt de afwijzing van de hoofdeis tegen haar als onontvankelijk en minstens als ongegrond, met de verwijzing van de eiseres op hoofdeis tot de kosten van het geding met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding van 3.750,00 euro.

IV. BEOORDELING

A. EERDERE BESLISSING, FAILLISEMENT EN INSTAATSTELLING

1. Bij vonnis van 22 november 2023 veroordeelde de rechtbank C BOUW bij verstek tot betaling van een hoofdsom van 40.827,11 euro en een interest daarop aan de rentevoet bepaald in artikel 5 van de Wet van 2 augustus 2002 vanaf de vervaldatum van de factuur. De beslissing over de kosten werd opgeschort.

2. Het faillissement van C BOUW werd geopend op 22 januari 2024. De curator over dat faillissement meldde:

“Ik stel vast dat er namens Elektriciteitswerken A BV aangifte van schuldvordering is ingediend in het passief van het faillissement, verwijzend naar het vonnis van 22/11/2023 van de Ondernemingsrechtbank Antwerpen afdeling Antwerpen, waarbij C BOUW bij verstek werd veroordeeld tot betaling aan de eisende partij.

De vordering van Elektriciteitswerken A BV zal aanvaard worden in het gewoon passief van het faillissement.

Mijn aanwezigheid bij de behandeling van de vordering lastens 2de verweerder heeft m.i. geen nut voor de boedel.

De procedure zal ten aanzien van de boedel zonder voorwerp worden."

3. Aannemingsbedrijf B drong aan op een uitstel van de zaak opdat de curator de boekhouding zou kunnen voorleggen van THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B, of het deel van de boekhouding van C BOUW dat daarop betrekking heeft, dan wel dat zij of de externe boekhouder van de gefailleerde daartoe zou kunnen worden veroordeeld.

De gefailleerde was niet meer betrokken bij de eis van Elektriciteitswerken A tegen Aannemingsbedrijf B. De curator bevestigde de aanvaarding van de schuldvordering van Elektriciteitswerken A waarvoor het geding werd opgestart in het gewone passief. Haar afwezigheid op de zitting verhinderde de behandeling van de eis tegen Aannemingsbedrijf B niet.

De rechter kan, wanneer er ernstige en bepaalde aanwijzingen bestaan dat een partij een stuk onder zich heeft dat het bewijs inhoudt van een ter zake dienend feit, bevelen dat het stuk of een eensluidend verklaard afschrift ervan bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd (art. 877 Ger.W.).

Aannemingsbedrijf B toont niet aan dat de boekhouding van C BOUW of van THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B ter zake dienend is. Ze toont niet aan dat de rechtbank daarin nog meer bewijs zou kunnen vinden van nuttige feiten. Verder in dit vonnis stelt de rechtbank immers reeds het volgende vast:

- C BOUW en Aannemingsbedrijf B hebben samen de maatschap "THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B" opgericht voor een overheidsopdracht voor de gemeente X,
- Elektriciteitswerken A factureerde 40.827,11 euro, btw verlegd, aan C BOUW, zonder vermelding van de maatschap,
- Elektriciteitswerken A rekende daarmee een deel aan van de prijs voor onderaannemingswerken die ze zou hebben uitgevoerd en die kaderden in de hoofdaanneming van THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B.

Aannemingsbedrijf B toont niet aan dat de verdere boekhoudkundige verwerking door C BOUW of de maatschap het bewijs van die feiten zou tegenspreken of die feiten nog nuttig zou aanvullen. Deze onderzoeksmaatregel heeft geen nut.

Aannemingsbedrijf B merkt terecht op dat de rechtbank zich nog niet uitsprak over de kosten, waarbij de curator wel nog betrokken is. De behandeling van en uitspraak over de kosten wordt opgeschort.

B. GROND VAN DE ZAAK

4. Onderaannemer Elektriciteitswerken A spreekt hoofdaannemer THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B aan over onderaannemingswerken elektriciteit in de jaren 2021-2023 van een sportcomplex "Y" te X. De gemeente was opdrachtgever van de overheidsopdracht van de hoofdaanneming. Ze spreekt de hoofdaannemer aan in betaling van een niet-geprotesteerde eindfactuur van 23 juni 2023 van 40.827,11 euro. Bij vonnis van 22 november 2023 werd C BOUW reeds bij verstek veroordeeld tot betaling van de hoofdsom, verhoogd met een verwijlinterest. Omdat de vennoten van een maatschap ten aanzien van derden worden verbonden door de daad van één van hen, en de vennoten in de externe rechtsverhouding ten aanzien van derden persoonlijk, onbeperkt en hoofdelijk zijn gehouden voor de schulden die voortvloeien uit de activiteit van de vennootschap, zou ook vennoot Aannemingsbedrijf B daartoe gehouden zijn. Elektriciteitswerken A beroept zich uitdrukkelijk op artikel 4:14 van het wetboek van vennootschappen en verenigingen.

5. Aannemingsbedrijf B betwist de hoofdeis. De vennoten van maatschap THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B zouden niet hoofdelijk gehouden zijn uit contracten die door één van hen zouden zijn aangegaan zonder vertegenwoordiging van de maatschap. Elektriciteitswerken A zou uitsluitend met C BOUW een raamovereenkomst van onderaanneming zijn aangegaan. Ze zou enkel aan C BOUW hebben gefactureerd. Aannemingsbedrijf B zou niet "*samen met*" vennoot C BOUW hebben gehandeld bij de contractsluiting van onderaannemer Elektriciteitswerken A. Het aangaan van dergelijke contracten zou ook niet vallen onder het dagelijks bestuur dat aan C. zou zijn toevertrouwd, die daardoor buiten de perken van zijn bestuur zou zijn getreden.

6. Aannemingsbedrijf B en C BOUW sloten een overeenkomst van tijdelijke maatschap op 17 juni 2019, na inwerkingtreding van het wetboek van vennootschappen en verenigingen. De raadslieden van de beide partijen bevestigen ook op de zitting dat de aanspraken worden beheerst door dat wetboek. Ondanks de benaming van de overeenkomst en de verwoording van het voorwerp, beschouwen ze THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B als een maatschap in de zin van de artikelen 1:5, § 1 en 4:1 van het wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Het doel van de maatschap was het vormen van een afgescheiden vermogen om samen een overheidsopdracht gegund te krijgen en uit voeren voor de gemeente X (nieuw sportcentrum "Y") (stukken Elektriciteitswerken A, nr. 1, art. 2, en nr. 2, art. 4). Die opdracht werd aan de vennoten in maatschap gegund bij beslissing van 5 augustus 2019 voor een prijs van 1.334.724,40 euro excl. btw (stuk Elektriciteitswerken A, nr. 3). Aannemingsbedrijf B deelde slechts 2% in de maatschap en kreeg 2% van het bestelbedrag reeds uitbetaald onmiddellijk na de gunning ter vergoeding van een studieopdracht (stuk Elektriciteitswerken A, nr. 1, art. 4). De raadsman van Aannemingsbedrijf B deelde op de zitting mee dat zijn cliënte C BOUW volledig vertrouwde met de uitvoering van de opdracht. De beide vennoten moesten samen werken verschaffen aan de opdrachtgever voor meer dan een miljoen euro, maar het blijkt duidelijk uit de

stukken over de participatie en de uitvoering, en uit de verklaringen op de zitting, dat Aannemingsbedrijf B voor de uitvoering van de overheidsopdracht volledig vertrouwde op medevennoot C BOUW.

Artikel 4:14, eerste lid, van het wetboek van vennootschappen en verenigingen luidt als volgt:

“De schuldeisers wier schuldvordering voortvloeit uit de activiteit van de vennootschap kunnen verhaal uitoefenen op het volledige vennootschapsvermogen. De vennoten zijn ten aanzien van deze schuldeisers persoonlijk en hoofdelijk gehouden met hun eigen vermogen.”

De beide vennoten van THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B zijn hoofdelijk gehouden om de vennootschapsschulden te voldoen. Wat de oorzaak betreft van die schuldvordering die *“voortvloeit uit de activiteit van de maatschap”* bevat de vermelde, duidelijke bepaling van het wetboek van vennootschappen en verenigingen, geen verdere beperking.¹ De hoofdelijke gehoudenheid van vennoten in een maatschap die als hoofdaannemer optrad, geldt ongeacht dat de onderaannemingsovereenkomst van één van de vennoten geen vermelding maakt van het aangaan van de overeenkomst ‘namens’ die maatschap, en ongeacht dat de maatschap niet ‘geïntegreerd’ zou zijn.² Een afstand van hoofdelijkheid door de schuldeiser in de overeenkomst met één van de vennoten moet duidelijk en ondubbelzinnig zijn.

Aannemingsbedrijf B verwijst naar rechtsleer over de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de vennoten en de tegenstelbaarheid van de beperking van die bevoegdheid aan derden die met één van de vennoten contracteert.

De geuite bezwaren omtrent de vertegenwoordigingsbeperking van één van de vennoten, verhindert in deze zaak niet dat ze beiden hoofdelijk gehouden zijn. De partijen bewijzen de omvang (en beperkingen) van de vertegenwoordigingsbevoegdheden van C BOUW niet, waarbij de bewijslast van de vertegenwoordiging in eerste instantie op eiser Elektriciteitswerken A rust. Aannemingsbedrijf B vertrouwde voor de uitvoering van de hoofdaanneming-overheidsopdracht volledig op medevennoot C BOUW. Ze verwijst voor haar verweer naar haar overeenkomst met C BOUW, en meer in het bijzonder de bepalingen over het bestuur en de vertegenwoordiging van de maatschap. Vennoten van een maatschap kunnen het bestuur en de vertegenwoordiging inderdaad nader overeenkomen. Ze bewijst de inhoud van die overeenkomst echter niet voorbij hetgeen de partijen eensluidend erkennen. De rechtbank heeft twee overeenkomsten: één zeer summier contract van 17 juni 2019 waaruit de overeenkomst tot maatschap blijkt en de participaties, en een meer uitgebreide overeenkomst over hetzelfde project (stukken Elektriciteitswerken A, nr. 1 en 2). De rechtbank beschikt maar over een beperkte versie van die tweede overeenkomst, die onderaannemer Elektriciteitswerken A blijkbaar van de opdrachtgever (gemeente X) heeft ontvangen. Grote delen zijn onleesbaar gemaakt. Ook de artikelen over het bestuurs-

¹ Vgl. J. VAN RIEL, “De tijdelijke maatschap als THV. Same difference?”, *TBO* 2020, 16-17.

² Vgl. Brussel 22 februari 2016, *TBO* 2016, 455 (tijdelijke handelsvennootschap).

comité (art. 7), het dagelijks bestuur (art. 8) en onderaanneming (art. 23) worden slechts gedeeltelijk weergegeven. Nochtans had Aannemingsbedrijf B het contract dat ze zelf ondertekende eenvoudig zelf kunnen neerleggen als stuk.

Belangrijker is de duidelijke wettekst, zoals hoger aangehaald. De wetgever bepaalt daarmee een toerekeningscriterium los van de verbintenisrechtelijke en vennootschapsrechtelijke beginselen van vertegenwoordiging.³ De wetgever bepaalde dit ondanks kritiek op dergelijk toerekeningscriterium met een hoofdelijkheid bij rechtshandelingen zonder dat er in naam van de maatschap werd gehandeld door alle vennoten of een vertegenwoordigingsbevoegd vennoot of zaakvoerder.⁴

De schuld die onderaannemer Elektriciteitswerken A invordert, en waartoe medevennoot C BOUW reeds ten gronde werd veroordeeld, betreft de aanspraak in betaling van een deel van de onderaannemingsprijs voor werken die - minstens gedeeltelijk - behoorden tot de aan THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B gegunde hoofdaanneming. Dit staat duidelijk vermeld op de ingevorderde factuur en blijkt ook uit de beschrijving van de werken in de vorderingsstaat en de briefwisseling voorafgaand aan de betwisting (stukken Elektriciteitswerken A, nr. 4.b, 4.c, 4.d, 4.e, 7 en 8). Dit blijkt ook uit de bijzondere voorwaarden van onderaanneming waartoe Elektriciteitswerken A zich verbond en die uitdrukkelijk verwijzen naar het project voor de gemeente X. Die onderaannemingsovereenkomst bevatte geen duidelijke en ondubbelzinnige afstand van hoofdelijkheid door de onderaannemer ten gunste van de andere vennoten van de maatschap.

Elektriciteitswerken A factureerde 40.827,11 euro, btw verlegd, waarvan 21.265,51 euro meerwerken en 19.561,60 euro basisprijs (stukken Elektriciteitswerken A, nr. 7 en 8). Terecht wijst Aannemingsbedrijf B erop dat niet de volledige aanspraak van Elektriciteitswerken A de aan THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B gegunde werken betreft. De gemeente weigerde meerwerken van de hoofdaannemer, wat ze uitdrukkelijk vermeldde bij de betwisting van de rechtstreekse vordering van onderaannemer Elektriciteitswerken A tegen haar bij brief van 24 augustus 2023 (stuk Elektriciteitswerken A, nr. 12). De hoofdelijke gehoudenheid die beperkt is tot de schuldvordering die voortvloeit uit de activiteit van de maatschap, is daarom in deze zaak beperkt tot de basisprijs van de onderaanneming waarvan is aangetoond dat het werken betreft die ook door de opdrachtgever aan de hoofdaannemer werden toegekend en waarvoor de maatschap was opgericht. Van de aanspraak op de vergoeding van de meerwerken wordt niet aangetoond dat ze voortvloeit uit de activiteit van maatschap THV C BOUW-Aannemingsbedrijf B.

7. Elektriciteitswerken A vraagt de verhoging van de hoofdsom met een verwijlinterest aan de rentevoet bepaald in artikel 5 van de Wet van 2 augustus 2002 vanaf 1 juli 2023.

³ Vgl. J. VAN RIEL, "De tijdelijke maatschap als THV. Same difference?", *TBO* 2020, p. 17, nr. 31.

⁴ Vgl. J. VANANROYE, "De maatschap nieuwe stijl in het ondernemings-, insolventie- en procesrecht" in S. COOLS (ed.), *Lessen na twee jaar WVV. Verslagboek van de studiedag van 28 mei 2021 georganiseerd door het Jan Ronse Instituut voor Vennootschaps- en Financieel Recht*, Roeselare, Roularta, 2022, (53) 84-86; met herneming van de eerdere opmerkingen uit o.a. J. VANANROYE, "De maatschap: de reeds goedgekeurde wijzigingen", *Corporate Finance Lab* (juni 2018), <https://corporatefinance-lab.org/2018/06/22/de-maatschap-de-reeds-goedgekeurde-wijzigingen/>.

Aangezien beide partijen ondernemingen zijn en de betaling de vergoeding betreft van een handelstransactie, is de Wet van 2 augustus 2002 van toepassing. De vertraging in de betaling is vastgesteld, waardoor er een verwijlinterest verschuldigd is vanaf de vervaldag (1 juli 2023).

V. BESLISSING

Na beraad en gelet op de argumenten hierboven, beslist de rechtbank het volgende. Deze beslissing gebeurt op tegenspraak.

De rechtbank verklaart de hoofdeis van Elektriciteitswerken A toelaatbaar en gegrond zoals hieronder volgt.

Ze veroordeelt Aannemingsbedrijf B tot betaling aan Elektriciteitswerken A van:

- het bedrag van 19.561,60 euro, btw verlegd,
- een verwijlinterest op het bedrag van 19.561,60 euro aan de rentevoet bepaald in artikel 5 van de Wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties vanaf de vervaldag tot aan de dag van de betekening van de geding inleidende dagvaarding en sedertdien met een gerechtelijke interest op dit bedrag aan dezelfde rentevoet tot de dag van volledige betaling.

Ze wijst het meergevorderde af als ongegrond.

De behandeling van en uitspraak over de kosten wordt opgeschort, en dus naar de bijzondere rol verzonden.

Deze beslissing is gewezen door de veertiende kamer van de ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, samengesteld uit:

Klik hier als u tekst wilt invoeren.,	rechter, voorzitter van de kamer,
,	rechter in ondernemingszaken,
,	rechter in ondernemingszaken,

en uitgesproken in openbare zitting van diezelfde kamer op **27 juni 2024** door de voorzitter van die kamer, bijgestaan door de heer x, griffier.